

Helsingin, Espoon ja Vantaan ”Ota kantaa”- päihdetilannekyselyn tulokset

Helsinki, Espoo ja Vantaa toteuttivat huhtikuussa 2016 Päihdetilannekyselyn kaupunkien verkkosivuilla. Kyselyllä kartoitettiin sitä, miten asukkaat kokevat pääkaupunkiseudun päihdetilanteen tällä hetkellä. Kysymyksillä kartoitettiin asukkaiden suhtautumista alkoholijuomien myyntiin ja mainontaan sekä kysyttiin, mitä havaintoja he ovat tehneet nuorten päihteidenkäytöstä. Myös päihteiden käytöstä aiheutuvista haitoista kysyttiin.

Kyselyyn osallistui 711 helsinkiläistä, 264 espoolaista ja 258 vantaalaista. Vastaajista 18-30-vuotiaita oli Helsingissä 29 %, Espoossa 15 %, Vantaalla 15 % ja 31-45-vuotiaita Helsingissä 39 %, Espoossa 38%, Vantaalla 46 % vastaajista. Yli 60-vuotiaita vastaajia oli Helsingissä vain 7 %, Espoossa 13 % ja Vantaalla 8 %. Sukupuolijakaumassa oli eroja; Helsingissä vastaajista miehiä oli hiukan enemmän kuin naisia, Espoossa 71 % ja Vantaalla 74 % vastaajista oli naisia.

Vastauksissa tuli esille, että alaikäisiä halutaan suojata päihteiden käytöltä ja niiden seurauksilta. Monet olivat huolissaan myös lisääntyneestä kannabiksen käytöstä. Helsingissä 60 % vastaajista, Espoossa 76 % ja Vantaalla 78 % oli sitä mieltä, että nuorten päihteidenkäyttöön ja alaikäisille välittämiseen pitäisi puuttua nykyistä enemmän. Noin viidesosa kaikista vastaajista kertoo nähneensä tilanteita, joissa myyjä ei ole tarkistanut nuorelta näyttävän henkilön ikää kassalla tai tilanteita, joissa tupakka- ja alkoholituotteita on välitetty alaikäisille.

Vastausten perusteella julkijuomisesta ja humalakäyttäytymisestä aiheutuu paljon ongelmia, kuten järjestyshäiriöitä, ympäristön epäsiisteyttä ja turvallisuuden tunnetta. Helsingissä 40 %, Espoossa 47 % ja Vantaalla 45 % vastaajista kertoo päihtyneiden ihmisten käyttäytymisen heikentäneen omaa turvallisuudentunnettaan viimeisen 12 kuukauden aikana. Selkeästi eniten pelkoa aiheuttaa julkisilla liikennevälineillä matkustaminen. Päihtyneiden aggressiivinen ja arvaamaton käytös, sekä avoin juominen ja piikittäminen liikennevälineissä ja asemilla koetaan epämiellyttäväksi ja pelottavaksi. Monet vastaajat kertoivat tietoisesti välttävänsä ilta-aikaan liikkumista. Myös työssä kohdatusta väkivallan ja sen uhan lisääntymisestä kerrottiin.

Helsingissä 30 %, Espoossa 54 % ja Vantaalla 55 % vastaajista haluaisi rajoittaa alkoholin käyttöä julkisilla paikoilla. Rajoituksia halutaan etenkin kauppakeskuksissa tapahtuvaan häiritsevään alkoholinkäyttöön. Myös puistoihin ja liikennevälineisiin sekä erityisesti sellaisiin paikkoihin, joissa lapset ja nuoret sekä perheet viettävät aikaansa, toivotaan lisää rajoituksia.

Alkoholipolitiikkaan liittyvissä vastauksissa oli eniten hajontaa; kyselyyn vastanneet helsinkiläiset ovat nykyistä vapaamman alkoholipolitiikan kannalla. Puolet helsinkiläisistä vastaajista on sitä mieltä, että sekä ravintoloiden aukioloajat että alkoholijuomien myyntiajat tulisi vapauttaa kokonaan ja 37 % katsoi, että uusia rajoituksia ei nykytilanteen rajoitusten lisäksi enää tarvita. Espoossa 49% ja Vantaalla 50 % kannatti ravintoloiden aukioloaikojen pitämistä ennallaan. Alkoholijuomien myyntiajat päivittäistavarakaupoissa halusi pitää ennallaan 51% espoolaisista ja 56 % vantaalaisista.

Lopuksi vastaajilta kysyttiin, millaisia keinoja päihdehaittojen ehkäisemiseksi tulisi käyttää. Vastauksissa tuotiin esille, että ehkäisevä työ nuorten ja lasten parissa tulisi aloittaa mahdollisimman varhain ja päihdekasvatuksessa tulisi käyttää keinoja, joista lapset ja nuoret itse innostuvat. Lisäksi vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä sekä poliisin, nuoriso- ja sosiaalityön jalkautuvaa työtä pidettiin vaikuttavana ja sitä toivottiin enemmän. Ylipäätään ehkäisevää päihdetyötä tulisi viedä enemmän sellaisiin paikkoihin, joissa ihmiset ovat; kauppakeskuksiin, asemille, urheiluseuroihin ja erilaisiin tapahtumiin.

Lisätietoja:

- Espoo: Martti Marila, johtava sosiaalityöntekijä, 050 3810296, Espoon mielenterveys- ja päihdepalvelut, Espoon kaupunki
- Helsinki: Auli Lindroos, erityissuunnittelija, 09 310 242 97, Aikuisten ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö, Helsingin kaupunki

- Vantaa: Kati Tervo, erityissosiaaliohjaaja, 09 839 23417 ja Sanna Martikainen, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, 09 839 26044 Ehkäisevän päihdetyön yksikkö, Vantaan kaupunki